

Arealdrift, friluftsliv og partnerskaber
J.nr. NST-2629-00050
Ref. cabal
Den 7. juli 2015

Politik for jagt- og vildtforvaltning på Naturstyrelsens arealer

Nærværende politik for jagt- og vildtforvaltning gælder for de af Miljø- og Fødevarerministeriets arealer som administreres af Naturstyrelsen, herefter benævnt Naturstyrelsens arealer.

1. Overordnede rammer for jagt- og vildtforvaltning på Naturstyrelsens arealer

Lovgivningen herunder særligt jagtlovgivningen sætter rammerne for jagt- og vildtforvaltning i Danmark. Jagtloven har til formål at sikre arts- og individrige vildtbestande og skabe grundlag for en bæredygtig forvaltning.

Kongehusets jagtret på Naturstyrelsens arealer er ved § 4 i Lov om dronning Margrethe den Andens civilliste af 26. april 1972, lov nr. 136 (Civillisteloven) fastsat således: "*Dronningen har lovmæssig jagtret på de staten tilhørende arealer, der blev administreret af direktoratet for statsskovbruget ved ikrafttrædelsen af lov af 4. juni 1947 om Kong Frederiks den Niendes civilliste. Dette gælder dog ikke de arealer, hvorpå kongen tidligere har tilladt Landbrugsministeren at disponere over jagten. Dronningen har endvidere lovmæssig jagtret på de staten tilhørende søer, som på det nævnte tidspunkt hørte under domænerne.*"

Naturstyrelsens politik for udleje af brugsrettigheder (herunder jagtudlejning) følger de af Finansministeriet fastsatte retningslinjer (Akt. 117 af 11/8 1980, Finanslov og Budgetvejledning). Det betyder, at Naturstyrelsen er forpligtet til at fastsætte prisen på jagtudlejning i overensstemmelse med markedsprincippet, dvs. at prisen på statens jagtudlejning herunder betalingsjagter skal fastsættes på markedsniveau svarende til, hvad private udbydere af tilsvarende produkt opnår.

Udover ovenstående er der endvidere EU-fuglebeskyttelsesdirektivet, EU-habitatsdirektivet, Ramsarkonventionen, reservatbestemmelser og servitutter, der danner rammerne for jagt- og vildtforvaltning på Naturstyrelsens arealer.

2. Formålet med jagt- og vildtforvaltning på Naturstyrelsens arealer

Naturstyrelsen er myndighed for jagt- og vildtforvaltning. Samtidig er styrelsen ansvarlig for den daglige jagt- og vildtforvaltning på Naturstyrelsens arealer. Jagt- og vildtforvaltningen varetages på linje med de mange andre naturforvaltningsopgaver, Naturstyrelsen har i den daglige arealdrift.

Formålet med jagt- og vildtforvaltning er, at:

- Der skal under hensyntagen til de andre formål, Naturstyrelsen skal varetage, herunder biodiversitet og friluftsliv, opretholdes sunde, afbalancerede og righoldige bestande af jagtbare vildtarter.

Det skal ved jagt- og vildtforvaltningen sikres, at:

- Der opretholdes rige, sunde vildtbestande med en så naturnær alders- og kønssammensætning, som det lokalt er mulig. Der kan især for hjortevildt være behov for at afbalancere lokale bestande med hensyn til køns- og aldersfordeling og bestandenes størrelse. En enkelt vildtart må ikke udvikle sig, så den kan virke uacceptabelt ødelæggende for andre arter eller på skov- og markafgrøder, hverken på Naturstyrelsens arealer eller på naboers arealer. Der tilstræbes at nå en balance mellem vildtets rolle til at fremme af den lysåbne biodiversitet og eventuelle vildtskader.
- Hensynet til befolkningens rekreative behov varetages. Dette gøres ved at sikre, at befolkningen har mulighed for at opleve naturlige vildtbestande. Naturstyrelsens arealer skal være åbne for færdsel under jagtudøvelse, hvorfor der stilles høje krav til jagtetik, sikkerhed og professionalisme i forbindelse med jagtaktiviteten. Planlægning og administration af aktiviteter på Naturstyrelsens arealer skal desuden gennemføres således, at konflikter imellem forskellige interesser så vidt muligt undgås. Dette sikres bl.a. ved at holde et lavt jagttryk både med hensyn til vildtudbytte og forstyrrelseseffekt.
- Vildtets aktive rolle i naturplejen udnyttes. Dette gøres ved at udnytte, at vildtet fra naturens side er med til at sikre og skabe mere biodiversitet i den lysåbne natur. Gennem aktiv vildtpleje af naturarealer er der også mulighed for at begrænse, at vildtet finder føde på omkringliggende markarealer.
- Der er mulighed for uddannelse af jægerne. Herunder især at nyjægere får mulighed for deltagelse i særlige uddannelsesjagter på Naturstyrelsens arealer. De øvrige jagter planlægges og afvikles på en måde, som kan inspirere mere erfarne jægere f.eks. fra jagtforeninger, jagtlejere og naboer til løbende at styrke en god og helhedsorienteret bestandsforvaltning. Alle jagter bør desuden illustrere professionel afvikling af fællesjagter med høj fokus på jagtetik og sikkerhed.
- Naturstyrelsens viden og erfaring indenfor jagt- og vildtforvaltning fastholdes og udbygges. Dette skal bl.a. ske ved at udnytte de fordele, der er ved en samordnet administration af praktisk jagtadministration og myndighedsopgaverne. For at kunne gennemføre jagter på Naturstyrelsens arealer og understøtte en kompetent vildtforvaltning, er det afgørende, at styrelsens medarbejdere besidder viden om jagt i teori og praksis.
- Sikre statens økonomiske interesser optimalt. Når alle de flersidige hensyn, hensynet til andres sikkerhed, lavt jagttryk mv. er varetaget, og arealerne f.eks. udlejes eller der afholdes betalingsjagter, så skal det ske, så statens økonomiske interesser varetages bedst muligt. De mange begrænsninger i forhold til jagtudøvelsen (jf. afsnit 4) indebærer, at der ikke kan opnås samme økonomi, som hvis der ikke var disse begrænsninger.

3. Jagtmæssig kategorisering af Naturstyrelsens arealer

Naturstyrelsens arealer opdeles i følgende tre hovedkategorier:

- A. Arealer, hvor der ikke drives jagt.
- B. Arealer, hvor jagt forestås af Naturstyrelsen.
- C. Arealer, hvor jagtretten på arealet udlejes.

Fordelingen til kategori fremgår af naturforvaltningsenhedernes driftsplaner. Arealspecifikke bindinger som f.eks. vildtreservater, fredninger, servitutter og deklARATIONER mv. fremgår ligeledes af driftsplanerne.

Ændringer i kategorisering behandles som planændringer og sker som udgangspunkt i forbindelse med driftsplanlægningen på den enkelte enhed. Gennemgangen af enhedernes jagtkategorier sker ud fra en betragtning om muligheden for at inddrage yderligere arealer i jagtudlejning, og om den eksisterende jagtafholdelse er forenelig med de mange andre hensyn, den flersidige arealdrift skal understøtte.

3.1. Kategori A. Arealer, hvor der ikke drives jagt

Der drives ikke jagt på kategori A-arealer. Disse områder er af ret forskellig karakter og indbefatter bl.a. andet arealer med jagtfredninger, reservater o. lign. eller af områder, der grundet deres størrelse eller deres intensive anvendelse til friluftsliv, er uegnet til jagt. Mere konkret kan nævnes arealer med reservatforpligtelse, bynære arealer, hundeskove, strande, klitter, samt søer med en vandflade større end to hektar med tilgrænsende rørskov o. lign.

Der kan på kategori A-arealer foretages regulering f.eks. af ræv og mårhund i sårbare yngleområder eller af råger i bynære skove.

3.2. Kategori B. Arealer, hvor jagt forestås af Naturstyrelsen

Kategorien omfatter arealer, hvor Kongehuset i medfør af Civillisteloven har jagtretten. Kategorien omfatter herudover arealer, hvor jagtudleje skønnes at være i konflikt med den øvrige flersidige brug og omfatter arealer med formelle bindinger og arealer, hvor jagtudleje er for konfliktfyldt på grund af arealets karakter eller mængden af publikum f.eks. bynære skove, små arealer og områder med meget intensiv friluftsmæssig udnyttelse.

Kategorien omfatter et bredt spekter af arealer, der i jagtlig henseende spænder over næsten ingen jagt til moderat jagt. Kategorien omfatter arealer, hvor mange og ofte modstridende interesser mødes. En forudsætning for jagt og vildtforvaltning på disse arealer er, at jagtlederen har den administrative myndighed på arealerne. Naturstyrelsens jagter foregår typisk ved, at der inviteres f.eks. nyjægere, jagtforeningsmedlemmer m.fl. til at deltage, eller ved at pladserne udbydes på såkaldte betalingsjagter i det omfang, de kan integreres med de øvrige hensyn herunder hensynet til publikum, der også skal varetages af Naturstyrelsen.

Det er desuden arealerne i denne kategori, som Naturstyrelsen kan stille til rådighed for at understøtte forskning og udvikling inden for jagt- og vildtforvaltningsområdet.

3.3. Kategori C. Arealer, hvor jagtretten på arealet udlejes

Denne gruppe omfatter alle arealer, der ikke er omfattet af de førnævnte kategorier. Jagt på udlejede arealer skal ske i overensstemmelse med styrelsens målsætning om en bæredygtig jagtudøvelse herunder lavt jagttryk og under hensyntagende til andre brugere, men jagttrykket vil generelt være væsentligt højere end på arealerne i kategori B.

4. Jagtudøvelsen på Naturstyrelsens arealer

I overensstemmelse med formålet med og de overordnede rammer for jagt- og vildtforvaltning udøves der generelt et lavt jagttryk på Naturstyrelsens arealer. Det lave jagttryk medfører relativt store vildtbestande og dermed også umiddelbart en

forøget risiko for vildtskader. Der sker en løbende vurdering af vildtbestandene på Naturstyrelsens arealer med henblik på afskydningen og vildtpleje.

Hensynet til befolkningens friluftsmæssige interesser og behov varetages ved at opretholde righoldige vildtbestande ved at holde arealerne åbne for færdsel under jagtudøvelse samt at gennemføre en planlægning og administration af de mange aktiviteter på Naturstyrelsens arealer, så konflikter imellem forskellige interesser så vidt muligt undgås.

På Naturstyrelsens arealer (kategori A, B og C) tages der generelt en række særlige jagtlige hensyn:

- Der udsættes ikke vildt.
- Som udgangspunkt fodrer Naturstyrelsen ikke vildtet. Dog gælder der særlige forhold f.eks. for vildt under hegn i dyrehaver mv., hvor dyrene ikke har fri bevægelighed.
- Der kan anlægges vildtagre, hvor der lokalt er særlige behov f.eks. for at undgå skader på skov- og naboarealer eller for at give særlige oplevelsesmuligheder for skovens gæster.
- Der drives ikke jagt på vandfugle ved søer med væsentlig betydning som raste- og fourageringsområde. Administrativt udmøntes dette ved, at der ikke jages vandfugle på søer og i tilgrænsende rørskov o. lign., hvor den åbne vandflade er større end to hektar.
- I Ramsarområder og EU-fuglebeskyttelsesområder udøves der som udgangspunkt ikke jagt på de fuglearter, der tilsigtes beskyttet. Det vurderes i hvert enkelt tilfælde i hvilket omfang, jagt og vildtforvaltning er foreneligt med intentionerne bag udpegningen af disse områder.
- Lokalt begrænses eller ophører jagten på arter, der har et utilfredsstillende lavt bestandsniveau.
- Under jagt tages særlige hensyn til øvrige brugere af arealerne, og arealerne lukkes ikke for publikum i forbindelse med jagt.
- I konkrete tilfælde, hvor særlige forhold taler herfor, kan der gives tilladelse til at ovenstående fraviges f.eks. hensyn til effektiv afskydning eller publikum.

I forhold til jagt på udlejede arealer (kategori C) er de arealer, hvor Naturstyrelsen står for jagtafholdelsen (kategori B) kendetegnet ved, at:

- Der er større risiko for konflikt mellem jagtudøvelsen og andre brugere af arealet.
- Jagttrykket generelt er meget lavt.
- Der inden for samme jagtsæson kun drives jagt på en del af arealerne.
- Der normalt kun afholdes fællesjagt en gang om året på samme areal. Dog kan det være relevant at afvige herfra, når der afholdes såkaldte bevægelsesjagter på store arealer og nyjægerjagter på egnede lokaliteter.
- Voksne hundyr som udgangspunkt skånes ved jagt på hjortevildt før 1. november.
- Der lokalt/regionalt sker en afbalanceret beskydning af hjortevildt, så der kompenseres for et stort jagttryk på naboarealer, og at der derved tilstræbes en passende bestandstørrelse samt en naturlig køns- og aldersfordeling.
- Der ikke afholdes invitationsjagter i weekender og på helligdage, og ved at personalets afskydning primært sker på hverdage.

4.1. Nyjægerjagter

Formålet er at give nye jægere mulighed for at deltage i en jagt og dermed få en af de første praktiske erfaringer med jagt sammen med erfarne jægere. På Naturstyrelsens nyjægerjagter er der høj fokus på sikkerhed og jagtetik, og der er tid til at reflektere over, hvad der opleves.

Nyjægerjagter er jagter for jægere, som har bestået jagtprøven efter 1. januar 2015 og bestået den praktiske skydeprøve højst 1½ år før jagttidspunktet. Da de fleste nye jægere bor i byerne, og en væsentlig del af Naturstyrelsens arealer ligger langt fra de større byer, vil tilbuddet om at deltage i en nyjægerjagt indebære, at en del af de nye jægere ikke kan komme på jagt i deres nærområde, men måske skal transportere sig til en anden landsdel.

4.2. Invitationsjagter

Formålet er at sikre, at flest muligt kan deltage i afholdte invitationsjagter. Der lægges vægt på, at der kommer forskellige og nye deltagere på invitationsjagterne. Invitationsjagter kan være både hagljagter og riffeljagter.

I Naturstyrelsens invitationsjagter deltager medlemmer af lokale jagtforeninger, personer der har ydet en særlig indsats for natur- og vildtforvaltning, herunder medlemmer af brugerråd, jagtfora og frivillige, der hjælper styrelsen med at afholde jagter. Der deltager desuden lodsejere og andre, der yder en særlig indsats gennem samarbejde og partnerskaber med Naturstyrelsen om f.eks. naturpleje og naturgenopretning. Naboer i områder, hvor man er fælles om forvaltningen af en lokal bestand af hjortevildt, kan også deltage i styrelsens invitationsjagter.

Invitationsjagter kan desuden afholdes udelukkende som fællesjagter med naboer til styrelsens arealer, hvor formålet er at forvalte hjortebestande i større områder og i situationer, hvor der er dannet hjortevildtlaug med konkrete afskydningsmål for området.

På invitationsjagterne skal de enkelte naturforvaltningsenheder på årsplan tilstræbe en omtrentlig fordeling, som følger:

Lokale jagtforeningsmedlemmer.	Ca. 50 %
Partnerskaber, lodsejere og naboer, hvor der f.eks. er fælles forvaltning af hjortevildt.	Ca. 25 %
Medlemmer af brugerråd, jægerfora og andre frivillige.	Ca. 25 %

Udover de jægere, der inviteres med på jagten som gæster, deltager normalt et antal frivillige som f.eks. hundeførere, drivere, schweisshundeførere samt et antal ansatte til at afvikle arrangementet. De frivillige deltagere er ikke omfattet af de retningslinier, der opstilles. Tilsvarende kan der være situationer, hvor styrelsen har behov for at få bistand af frivillige med særlig professionalisme i konkrete afskydningsituationer – ofte benævnt reguleringsjagter. Derudover kan der være situationer, hvor den enkelte enhed ikke kan opfylde pladserne efter ovenstående fordeling. Det tilstræbes dog, at fordelingen opnås på landsplan.

Der er på hver naturforvaltningsenhed et Jægerforum, hvor enhedens konkrete udmøntning af invitationsjagter og nyjægerjagter mv. drøftes.

4.3. Kongehusets jagtret

Kongehuset har efter Civillisteloven jagtretten på en række af arealer (jf. afsnit 1).

Den kongelige jægermester i Naturstyrelsen er forbindelsesled mellem Kongehuset og Naturstyrelsen. I det omfang Kongehuset selv vil benytte sig af jagtretten, sørger den kongelige jægermester i samarbejde med den pågældende naturforvaltningsenhed for, at ønskerne opfyldes.

Kongehusets udnytter sin jagtret efter aftale mellem Naturstyrelsen og den kongelige jægermester. I det omfang Kongehuset ikke udnytter sin jagtret,

forestår Naturstyrelsen vildt- og jagtforvaltningen på arealerne efter aftale med Kongehuset.

4.4. Jagtretten er udlejet

Udgangspunktet er, at jagtretten udlejes på egnede arealer under hensynstagen til den øvrige flersidige brug af styrelsens arealer og i overensstemmelse med styrelsens målsætninger om bæredygtig jagtudøvelse, hvilket skal ske efter jagtetiske principper.

Udlejning af jagt sker normalt ved traditionel udlejning, hvor f.eks. en gruppe jægere lejer jagtretten og selv udøver den uden deltagelse af Naturstyrelsens personale. Udleje af jagt sker efter reglerne for offentligt udbud og typisk for en femårig periode.

Udlejning af Naturstyrelsens jagtarealer sker under iagttagelse af flere restriktioner og hensyn end for sammenlignelige private lejemål. F.eks. skal jagttrykket være væsentligt lavere, og der skal tages særligt hensyn til andre brugere. Dette sikres i praksis gennem jagtlejekontrakten, som bl.a. indeholder bestemmelser om former for jagt, jagtintensitet og afskydning. Disse forhold betyder, at prisniveauet er gennemsnitligt lavere på styrelsens jagtarealer sammenlignet med private jagtarealer.

4.5. Betalingsjagter

Formålet er at opnå indtægter på arealer, hvor jagtretten enten ikke kan udlejes eller skønnes at være uegnet til dette formål. Jagtformen sikrer i øvrigt, at endnu flere jægere får mulighed for at opleve jagten på arealer uden at skulle leje et større jagtareal. Samtidig benyttes jagterne til at demonstrere praktisk jagt- og vildtforvaltning på et højt jagtetisk og sikkerhedsmæssigt niveau.

I forhold til almindelig jagtudlejning er det samlede jagttryk mindre på de arealer, hvor der afholdes betalingsjagter. Betalingsjagter kan derfor med fordel vælges på arealer, hvor der er særlige behov f.eks. for at sikre truede arter, for at lave demonstrationsprojekter for afskydning af hjortevildt, af hensyn til fauna og skovgæster eller for at sikre så få forstyrrelser i skoven som muligt.

4.6. Selektiv afskydning af hjortevildt

Formålet er primært at sikre den ønskede bestandsniveau, hvis afskydningen ikke er nået ved de planlagte invitations- eller betalingsjagter, eller hvor der af sikkerhedsmæssige grunde ikke afholdes invitations- eller betalingsjagter - samt hvor der af andre grunde er behov for en effektiv afskydning.

Der skal således ske en effektiv og selektiv afskydning, hvor der stilles høje krav til deltageres jagtlige kompetencer. Deltagerne på disse jagter skal derfor være rutinerede jægere eller sikre skytter, som er specielt udvalgt blandt Naturstyrelsens personale og frivillige jægere med kendskab til jagtforholdene.

Selektiv afskydning af hjortevildt kan også foregå som enkeltmandsjagt. Enkeltmandsjagt sker ofte på vildt i områder, hvor der er så mange gæster i skoven, at der ikke kan afholdes invitationsjagter og betalingsjagter. Enkeltmandsjagter afholdes desuden i områder, hvor der er særlige sikkerhedsmæssige hensyn at tage som f.eks. i bynære områder.

4.7. Regulering

Der kan være behov for regulering af f.eks. ræv, husmår, mårhund eller råger. Reguleringen kan f.eks. fortages af hensyn til anden fauna f.eks. sårbare ynglefugle. Regulering skal ske med en høj grad af professionalisme i forhold til de konkrete reguleringssituationer. Reguleringen sker ofte med baggrund i tilladelse efter bekendtgørelse om vildtskader.

4.8. Naturstyrelsens jagtfaglige kompetencer

Naturstyrelsen har behov for medarbejdere med høje jagtfaglige kompetencer - både i teori og i praksis.

Der er behov for disse kompetencer både hos medarbejdere, der i det daglige er beskæftiget med praktisk jagt- og vildtforvaltning – og hos medarbejdere, der har jagt som arbejdsområde i forhold til administration, arealforvaltning og lovforberedende arbejde. Desuden er der behov for, at medarbejdere, der som led i deres rokering i Naturstyrelsen forventes at få arbejde inden for jagt- og vildtforvaltning, kan holde deres jagtkompetencer vedlige.

Høje jagtkompetencer sikrer en sikker, jagtetisk og professionel jagtafvikling, hvad enten der er tale om nyjægerjagter, betalingsjagter, kongejagter, invitationsjagter eller enkeltmandsjagter.

Medarbejdere, der opfylder ovennævnte kriterier, kan derfor i et vist omfang deltage i jagter på styrelsens enheder. Det kan ske enten på fællesjagter eller ved enkeltmandsjagter.